МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.56:339.1
DOI: https://doi.org/10.32782/CMI/2026-17-39

Ковбатюк М.В.
кандидат економічних наук, професор,
Національний транспортний університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1149-6537

Шкляр В.В.
кандидат економічних наук, доцент,
Національний транспортний університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2651-0319

Ковбатюк Г.О.
PhD,
Національний транспортний університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8140-4506

Пєтухов А.С.
здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти,
Національний транспортний університет
ORCID: https://orcid.org/0009-0003-0898-9909

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ В СТРУКТУРІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Світова економіка зазнає глибоких трансформацій під впливом глобалізаційних, технологічних та геополітичних чинників, що зумовлює структурні зміни міжнародної торгівлі. Проведений аналіз динаміки та структури світового експорту й імпорту у 2019–2024 рр. дозволив виявити ключові тенденції розвитку. Встановлено зростання ролі високотехнологічної продукції та послуг з високою доданою вартістю, посилення сервітизації та цифровізації торгівлі. Водночас зберігається значення сировинних товарів і зростає волатильність торговельних потоків. Трансформація глобальних ланцюгів створення вартості, регіоналізація, протекціонізм і «зелена» трансформація формують нову архітектуру міжнародної торгівлі. Посилення протекціонізму, використання нетарифних обмежень і вплив геополітичних конфліктів суттєво змінюють напрями та структуру світових торговельних потоків.

Ключові слова: *міжнародна торгівля, експорт, імпорт, міжнародний аналіз, трансформація, тенденції розвитку.*

Kovbatiuk Maryna, Shkliar Viktoriia,
Kovbatiuk George, Pietukhov Andrii
National Transport University

TRANSFORMATIONAL CHANGES IN THE STRUCTURE OF INTERNATIONAL TRADE

Profound and multifaceted shifts in the global economy, driven by globalisation, technological, geopolitical and institutional factors, are causing transformational changes in the structure of international trade. In order to identify current trends and patterns in the development of international trade in the context of global transformations, an analysis of the dynamics and structure of world exports and imports for 2019-2024 was conducted. It has been established that modern international trade is undergoing profound structural changes caused by technological developments, changes in the global economic environment and increased geopolitical risks. Traditional models of world trade are gradually transforming, which necessitates an analysis of new trends and patterns in its development. One of the key transformations is the change in the commodity structure of international trade, which is manifested in the growth of the share of high-tech products and services with high added value. At the same time, the role of raw materials remains significant, but their share is characterised by increased volatility. An important trend is the servitisation of international trade, which consists in the growth of trade in services and the integration of service components into commodity exports. Digitalisation is having a significant impact on the structure of international trade, transforming logistics processes, financial settlements and distribution channels. In addition, global value chains are undergoing a transformation driven by the desire of states and corporations to reduce their dependence on individual markets and suppliers. This contributes to the regionalisation of international trade and the formation of new trade and economic blocs. The rise of protectionism, the use of non-tariff restrictions and the impact of geopolitical conflicts are significantly changing the direction and structure of global trade flows. The 'green' transformation of the economy plays a special role, creating demand for environmentally friendly technologies and products. Thus, transformational changes in the structure of international trade are a complex process that encompasses commodity, geographical and institutional aspects. Their study is of great practical importance for the formation of effective trade policy and the adaptation of national economies to contemporary global challenges.

Keywords: *international trade, export, import, international analysis, transformation, development trends.*

© Ковбатюк М.В., Шкляр В.В., Ковбатюк Г.О., Пєтухов А.С., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Постановка проблеми. Останнім часом зміни в структурі міжнародної торгівлі зумовлені глибокими та багатоаспектними зрушеннями у світовій економіці, що відбуваються під впливом глобалізаційних, технологічних, геополітичних та інституційних чинників. Спостерігається переформатування товарної та географічної структури міжнародної торгівлі; зростає частка високотехнологічної продукції, послуг, цифрових товарів, тоді як традиційні сировинні ринки зазнають нестабільності. Посилюється роль країн, що розвиваються, насамперед держав Азійсько-Тихоокеанського регіону, у формуванні світових торговельних потоків, що змінює усталені позиції розвинених економік. Цифровізація та розвиток електронної комерції докорінно трансформують механізми здійснення міжнародної торгівлі. Використання цифрових платформ, фінтех-інструментів, технологій блокчейну та штучного інтелекту спрощує доступ суб'єктів господарювання до світових ринків, змінює логістику, структуру витрат і характер конкурентної боротьби. Посилюється вплив геополітичних конфліктів, санкційних обмежень, торговельних воєн та порушення глобальних ланцюгів створення вартості, що зумовлює процеси регіоналізації, решорингу та диверсифікації торговельних зв'язків. Ці явища змінюють не лише обсяги, а й напрями та структуру міжнародної торгівлі. Зростає значення екологічних та соціальних чинників, зокрема переходу до «зеленої» економіки, декарбонізації та дотримання стандартів сталого розвитку, що безпосередньо впливає на структуру експорту й імпорту, торговельну політику держав і міжнародні правила торгівлі.

Аналіз сучасних тенденцій міжнародної торгівлі є необхідним для формування ефективної експортної стратегії, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та забезпечення її економічної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Трансформаційним процесам, що останнім часом набувають активного розвитку, присвячені праці таких науковців як Т.В. Місяць [1] та Н. Грущинської [2], колективів авторів під керівництвом В.І. Гринчуцького [3] та В.Сіденка [4]. Трансформаційні зміни у міжнародній торгівлі висвітлені у працях Т. Чуніхіної, М. Корж, В. Краснощок [5], Ю.А. Іщук, Т.В. Орєхової [6]. Автори статті також вже неодноразово звертались до цієї проблематики [7, 8, 9]. Але постійні зміни вимагають регулярного моніторингу трансформаційних процесів та визначення їх головних тенденцій.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сучасних тенденцій та закономірностей розвитку міжнародної торгівлі в умовах глобальних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. У першу чергу дослідження сучасних тенденцій розвитку міжнародної торгівлі грунтується на аналізі динаміки та структури обсягів світового експорту та імпорту. Ще більш точну картину показує аналіз даних показників в розрізі технологічних груп товарів.

Отже, динаміка світового експорту в розрізі технологічних груп товарів за 2019–2024 рр., що наведена на рис. 1, свідчить про суттєві коливання обсягів експорту у різних товарних групах, відображаючи вплив глобальних економічних і політичних факторів.

Можемо константувати, що у 2020 р. відбулося зниження обсягу загального експорту на 7% у порівнянні з 2019 р., що пов'язано з економічною кризою, спричиненою пандемією COVID-19. Стрімке зростання експорту спостерігалося у 2021–2022 рр., особливо у 2022 р., коли обсяг досяг 24,78 трлн дол. Проте у 2023 р. експорт знизився на 5% внаслідок геополітичної нестабільності та змін у глобальному попиті, а у 2024 р. практично повернувся до рівня 2022 року.

Найбільш значні коливання демонструють обсяги експорту первинних продуктів. Після падіння у 2020 р. обсяг експорту зріс у 2021–2022 рр., але знову знизився у 2023–2024 рр. Агропромислові сировинні виробництва стабільно зростають, але темпи їх зростання уповільнилися. Інші сировинні виробництва також мали найвище значення у 2022 р., але у наступному році зафіксоване зменшення експорту.

Щодо продукції низькотехнологічних виробництв, то обсяг експорту текстильних виробів і взуття, а також інших низькотехнологічних товарів, залишається відносно стабільним, зростаючи у 2021–2022 рр. та зменшуючись у подальшому.

Найбільших коливань за аналізований період зазнав експорт товарів середньотехнологічних виробництв. Автомобільна промисловість після спаду у 2020 р. відновлюється, і у 2023 р. її експорт сягнув рекордного рівня. Переробна промисловість зазнала зростання у 2021–2022 рр., у 2023 р. її експорт зменшився, а у 2024 р. знову став зростати. Машинобудування демонструє стабільний ріст, з максимальним обсягом експорту у 2024 р.

Експорт товарів високотехнологічних виробництв, а саме електроніки та електротехніки після зниження у 2023 р., що є наслідком проблем у глобальних ланцюгах постачань та зменшення попиту, знову зріс у 2024 році досягнув максимального значення за період, що аналізується, у 3623 млрд доларів. Щодо продукції інших високотехнологічнихі виробництв, то їх експорт стабільно зростає і свідчить про збільшення ролі наукомістких технологій у міжнародній торгівлі.

Обсяг експорту іншої продукції має тенденцію до збільшення.

Як бачимо, за останні шість років глобальні кризи, такі як пандемія та геополітична нестабільність, суттєво вплинули на динаміку експорту. Експорт сировинної продукції та первинних товарів є нестабільним, піддаючись значним коливанням. Середньотехнологічні виробництва, особливо машинобудування, демонструють стабільне зростання. Високотехнологічний сектор має потенціал до розвитку, але залишається вразливим до змін у глобальній економіці. Загалом структура експорту відображає сучасні виклики світової економіки, а також тенденцію до зростання ролі технологічно розвинених галузей.

Аналіз структури експорту за 2019-2024 рр. демонструє певні зміни у розподілі товарних категорій та свідчить про адаптацію економіки до глобальних викликів та внутрішніх змін (рис. 2).

Частка первинних продуктів у загальному експорті зазнала значних коливань, а саме після зниження у 2020 р. вона зросла до 18,01% у 2022 р., а потім поступово знижується – 15,67% у 2023 р. та 15,25% у 2024 р. Такі коливання переважно відображають зміни у глобальному попиті на сировину та цінову кон'юнктуру.

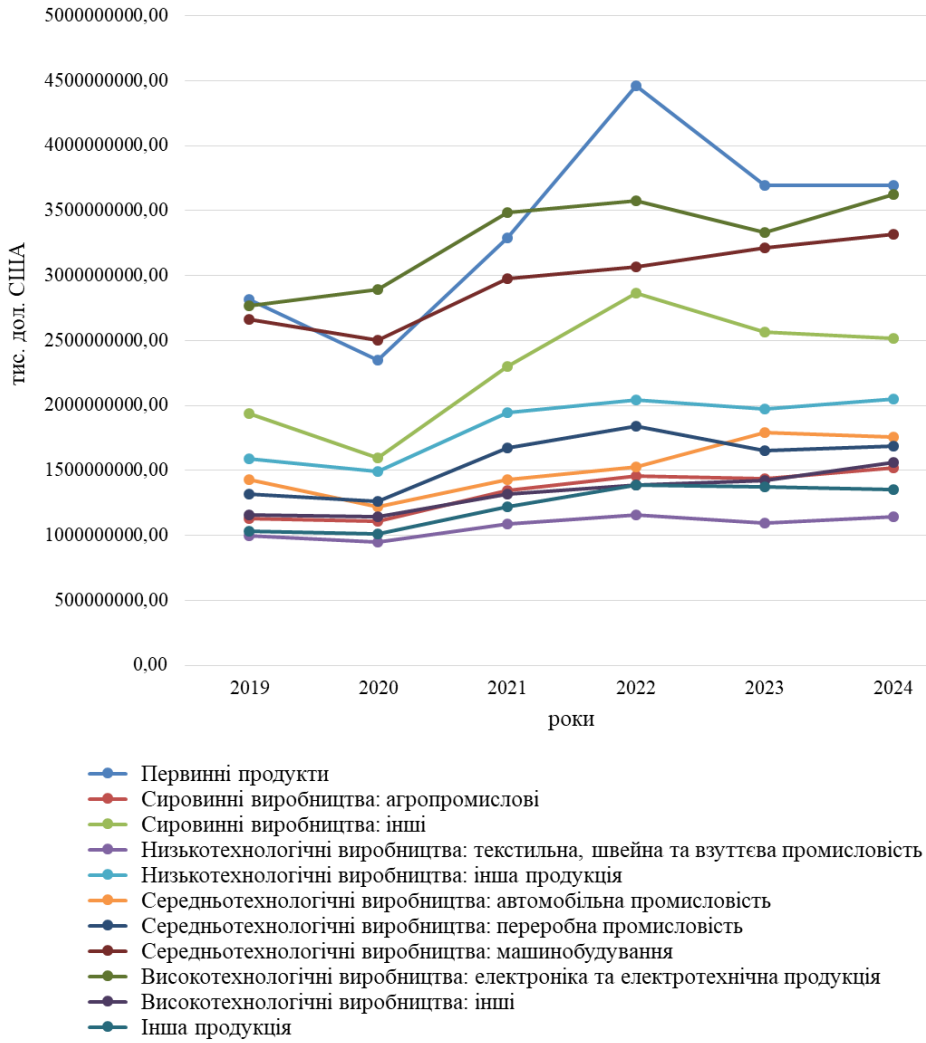

Рис. 1. Обсяг світового експорту за технологічними товарними групами за період 2019–2024 рр., тис. дол. США

Джерело: побудовано авторами за [10, 11]

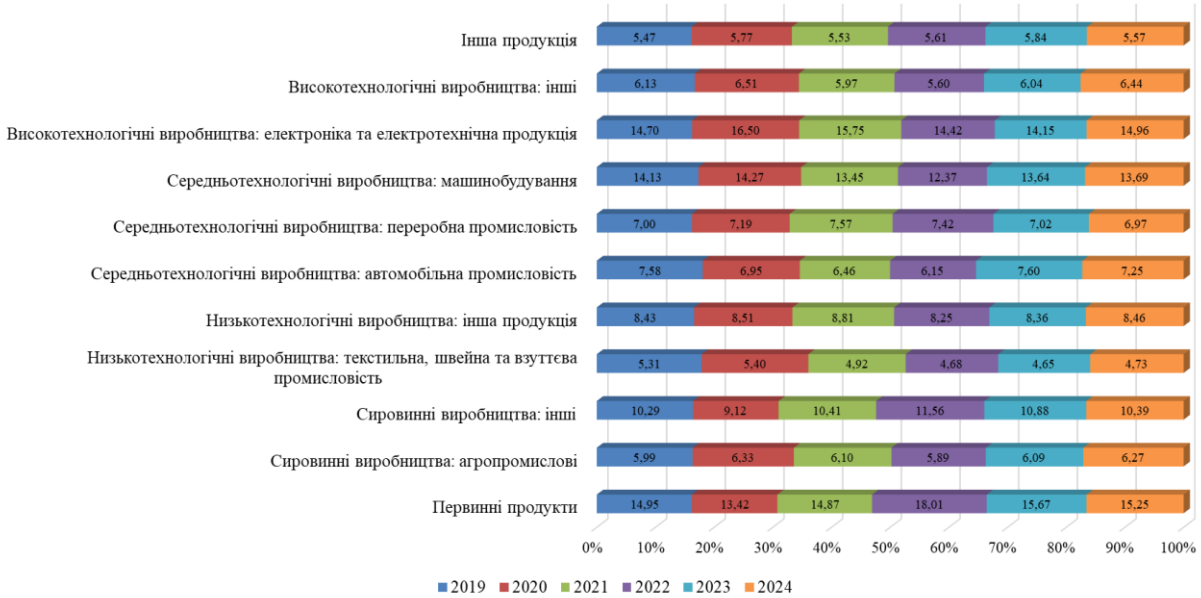

Рис. 2. Структурна динаміка обсягу світового експорту за технологічними товарними групами за період 2019–2024 р., %

Джерело: побудовано авторами за [10, 11]

Питома вага агропромислової сировини залишається відносно стабільною, коливаючись у межах 5,89–6,33% за аналізований період. А інші сировинні виробництва зберігають помірне зростання у 2022 р., хоча у 2023–2024 рр. їхня частка потрохи скорочується.

Низькотехнологічні виробництва, а саме текстильна, швейна та взуттєва промисловість демонструє незначну тенденцію до зниження: з 5,31% у 2019 р. до 4,65% у 2023 р. Інші низькотехнологічні виробництва мають стабільну частку в межах 8,25–8,81%.

Структурні зміни середньотехнологічних виробництв характеризуються поступовим скороченням їх частки в структурі експорту.

Щодо високотехнологічних виробництв, то частка електроніки та електротехнічної продукції зросла у 2020 р. (16,5%), але згодом почала знижуватися, досягнувши 14,15% у 2023 р. і знову почала збільшуватися у 2024 р. (14,96%). Інші високотехнологічні виробництва мають відносну стабільність із незначними коливаннями у межах 5,6–6,51%.

Узагальнюючи зміни у структурі експорту за 2019–2024 рр. варто відзначити, що зміна частки первинних продуктів і сировини свідчить про залежність від кон'юнктури світових ринків; низькотехнологічні виробництва поступово скорочують свою частку, що вказує на зростання конкурентного тиску або зміну пріоритетів виробництва; середньотехнологічні та високотехнологічні виробництва зберігають ключову роль в експорті, хоча їхня частка змінюється залежно від економічних умов. Електроніка та електротехніка залишаються важливою статтею експорту, але їх частка зменшується. Загалом, структура експорту демонструє стабільність із певними коливаннями, які відображають як внутрішні економічні зміни, так і вплив світових факторів.

В свою чергу, динаміка обсягів світового імпорту за період 2019–2024 рр. показує значні коливання в різних товарних категоріях, що свідчить про зміну попиту, вплив макроекономічних факторів та глобальних економічних процесів (рис. 3).

Обсяг імпорту первинних продуктів зазнав зниження у 2020 р., але у 2021–2022 рр. різко зріс, досягнувши піку у 4753,8 млн дол. (2022 р.). Проте, вже у наступному році він скоротився на 758,6 млн дол., що переважно пов'язано зі зміною внутрішнього виробництва та світових цін та зберіг цю тенденцію у 2024 році.

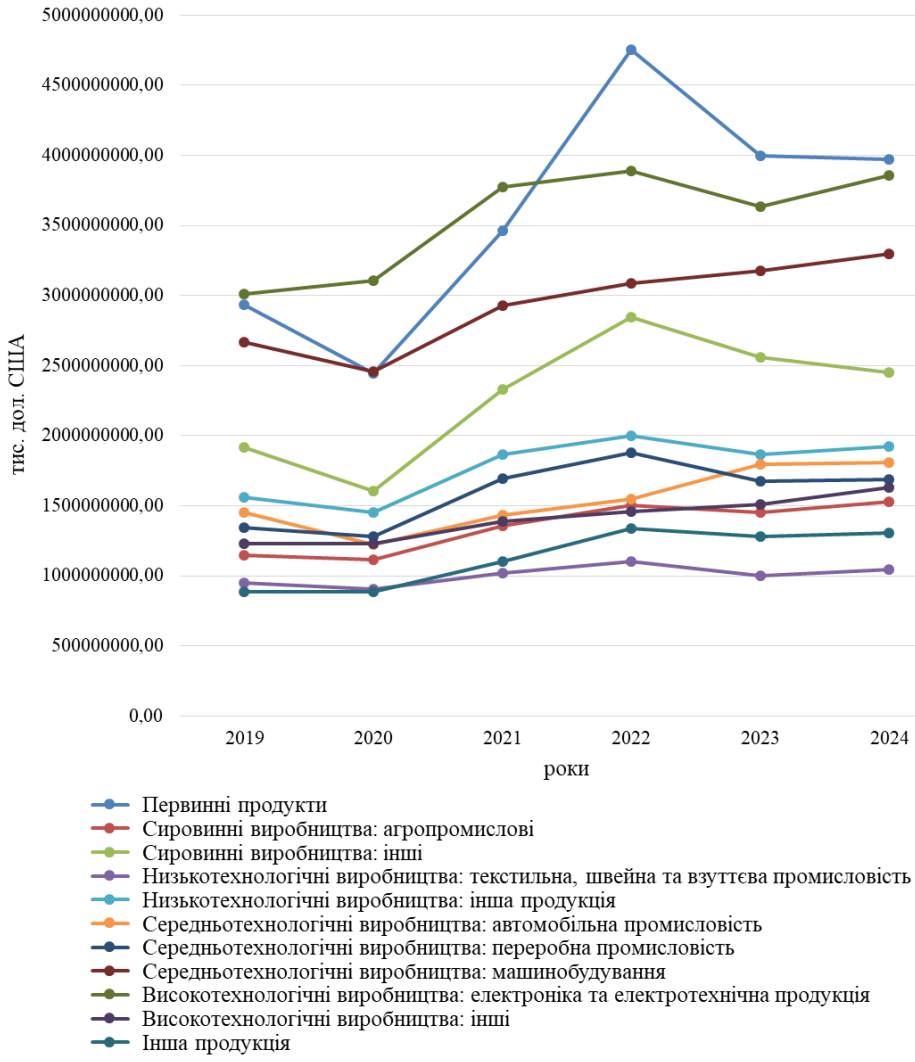

Рис. 3. Обсяг світового імпорту за технологічними товарними групами за період 2019–2024 рр., тис. дол. США

Джерело: побудовано авторами за [10, 11]

Динаміка сировинних виробництв залишається відносно стабільною. Відсутність значних коливань обсягів агропромислової сировини свідчить про сталість потреби у цій категорії. Імпорт інших видів сировини зріс у 2021–2022 рр., проте у 2023 р. знизився до 2559,6 млн дол., що більшою мірою пов'язано з коливанням попиту в промисловості, та відновив свої обсяги у 2024 році.

Обсяг імпорту текстильних, швейних та взуттєвих виробів зріс з 948,3 млн дол. у 2019 р. до 1044,9 млн дол. у 2024 р., що свідчить про посилення внутрішнього виробництва та зміну споживчих переваг. Інші низькотехнологічні товари зазнали певних коливань, досягнувши піку у 2022 р. (2001,5 млн дол.), після чого знизилися до 1921,1 млн дол. у 2024 р.

У групі середньотехнологічних виробництв автомобільна промисловість демонструвала скорочення у 2020 р., але з 2021 р. почала поступово відновлюватися, досягнувши у 2024 р. обсягу у розмірі 1805,4 млн дол. Переробна промисловість зростала до 2022 р., але вже у 2024 році імпорт скоротився до рівня 1686,5 млн дол. Машинобудування демонструє відносно стабільне зростання, досягнувши 3854,3 млн дол. у 2024 р., що вказує на зростання потреб у технологічному обладнанні.

Електроніка та електротехнічна продукція, як група високотехнологічних виробництв, є однією з найбільш імпортованих категорій, у 2022 р. вона досягнула найвищого рівня (3889,6 млн дол.), після чого скоротилася до 3854,3 млн дол. у 2024 р., що більшою мірою пов'язано з ринковими факторами та технологічним циклом. Інші високотехнологічні виробництва мають стабільне зростання, що свідчить про збереження попиту на інноваційні товари.

Обсяг імпорту іншої продукція також зростав до 2022 р., та мав незначне зниження у наступних роках.

Отже, обсяг світового імпорту у 2024 р. знизився у порівнянні з 2022 р. Первинні продукти та сировина зберігають значну частку у загальному імпорті, що вказує на залежність від зовнішніх поставок. Середньотехнологічні та високотехнологічні виробництва залишаються ключовими статтями імпорту, що свідчить про необхідність технологічного оновлення економіки. Зниження імпорту у низькотехнологічних виробництвах є наслідком поступового нарощування внутрішнього виробництва країн. Імпортна структура відображає адаптацію економіки до змін у міжнародних торговельних відносинах, внутрішньому виробництві та споживчому попиті.

Аналіз структури світового імпорту за період 2019–2024 рр. дозволяє визначити основні тенденції у міжнародній торгівлі та зміни у попиті на різні групи товарів (рис. 4).

Частка первинних продуктів у світовому імпорті зазнала значних коливань. Після зниження у 2020 р. (13,83%) спостерігалося зростання до 18,69% у 2022 р., що пов'язано з підвищенням цін на сировину, а до 2024 р. питома вага первинних продуктів дещо скоротилася та становила 16,21%.

Текстильна, швейна та взуттєва промисловість незначно, але поступово скорочує свою частку (з 4,96% у 2019 р. до 4,18% у 2023 р.), що може характеризувати зростанням внутрішнього виробництва в країнах, які раніше значно активніше імпортували ці товари. Інша продукція низькотехнологічних виробництв демонструє незначне зниження питомої ваги з 8,18% (2019 р.) до 7,84% (2024 р.), що є наслідком зміни споживчих уподобань та розвитку місцевих виробничих потужностей.

У сировинних виробництвах відбулися наступні зміни – агропромислові товари демонструють стабільність у межах 5,9-6,3%, що вказує на незмінний рівень

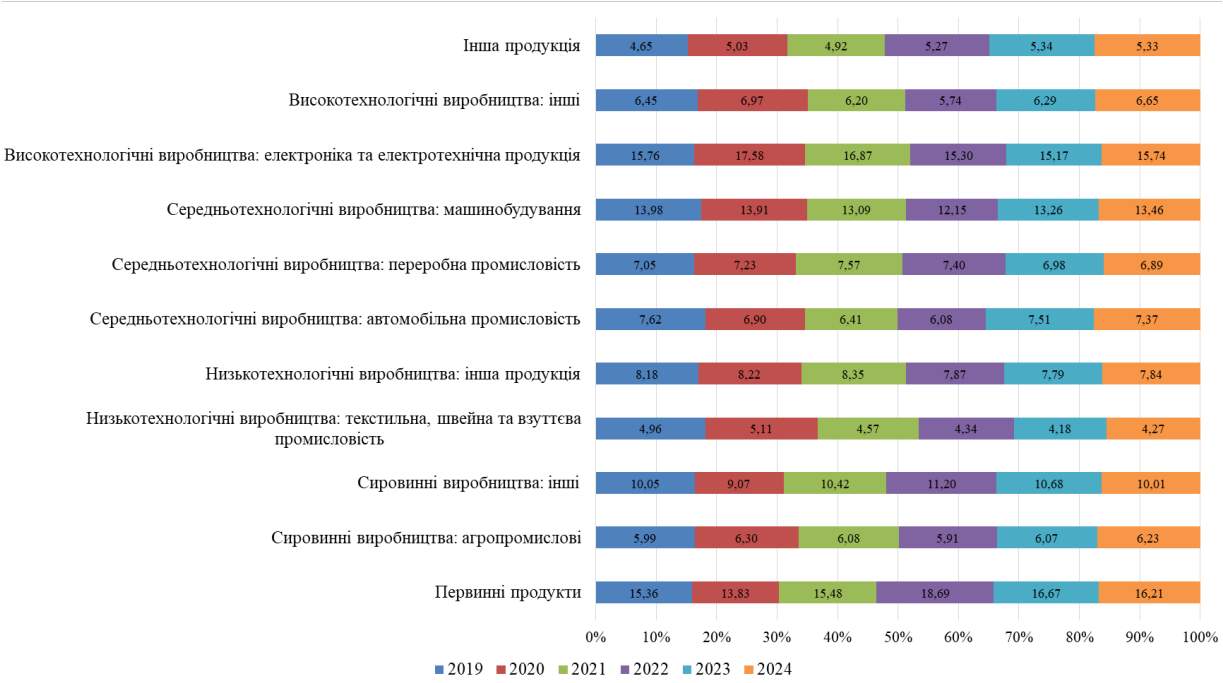

Рис. 4. Структурна динаміка обсягу світового імпорту за технологічними товарними групами за період 2019–2024 р., %

Джерело: побудовано авторами за [10, 11]

попиту на продукти сільськогосподарського походження; інші сировинні виробництва мали зростання у 2021–2022 рр., після чого їх частка зменшилася до 10,01% у 2024 р.

Щодо середньотехнологічних виробництв, то частка автомобільної промисловості зазнала скорочення у 2020–2022 рр. (з 7,62% до 6,08%), проте у 2023 р. вона зросла на 1,4 пункти, що вказує на відновлення попиту після глобальних логістичних проблем. Переробна промисловість має відносно стабільну питому вагу (6,89–7,57%), що свідчить про сталість виробничих процесів у цій галузі. Машинобудування показало скорочення у 2020–2022 рр., але у 2024 р. його частка знову зросла до 13,46%, що може бути пов'язано з активізацією виробництва у високотехнологічних галузях.

Зміни у структурі високотехнологічних виробництв полягають у такому: електроніка та електротехнічна продукція традиційно займає значну частку у світовому імпорті (15,17–17,58%), пік якої був у 2020 р. (17,58%), але вона постійно коливається, що є результатом реакції на потреби технологічного ринку; інші високотехнологічні виробництва також демонструють коливання, проте у 2024 р. їх частка зросла до 6,65%, що може свідчити про зростання попиту на передові технології.

Питома вага іншої продукції має незначну тенденцію до зростання на протязі періода, що аналізується, і вказує на диверсифікацію імпортованої продукції та зміну споживчих потреб.

Як бачимо, значне коливання частки первинних продуктів та сировини у 2020–2024 рр. пов'язане із змінами на глобальних ринках, включаючи кризи та зростання цін. Низькотехнологічні виробництва поступово втрачають свою частку, що свідчить про трансформацію світового виробництва на користь більш технологічно складних секторів. Середньотехнологічні галузі, зокрема автомобільна промисловість та машинобудування, демонструють поступове відновлення, що вказує на стабілізацію світової економіки після кризових періодів. Високотехнологічні виробництва залишаються ключовим драйвером світового імпорту, проте їх частка в останні роки зазнає незначних змін через перерозподіл виробничих потужностей та зміни у глобальному попиті.

У наукових працях [5; 6] розглядаються трансформаційні зміни у міжнародній торгівлі, які засвідчують, що міжнародна торгівля зазнає постійних змін як за обсягами, так і за структурою товарних потоків. При цьому у формуванні структури та динаміки експорту й імпорту вагому роль відіграють високотехнологічні виробництва.

Зазначені процеси зумовлені низкою ключових тенденцій трансформації структури міжнародної торгівлі, що відображають глибинні зрушення у світовій економіці (рис. 5).

Як ми вже визначили, зміна товарної структури міжнародної торгівлі відбувається за рахунок скорочення відносної частки сировинних товарів і зростання експорту продукції з високою доданою вартістю, високотехнологічних товарів. Також треба відмітити зростання частки експорту інтелектуально насичених послуг. Особливо динамічно зростає торгівля IT-послугами, фінансовими, консалтинговими та креативними послугами.

Послуги стають невід'ємною складовою товарного експорту (after-sales service, програмне забезпечення, цифрові рішення), а їх частка у світовій торгівлі стабільно зростає, що змінює традиційні уявлення про структуру торговельних потоків. Це свідчить про сервітизацію міжнародної торгівлі.

Важливою і актуальною тенденцією є цифровізація та розвиток електронної торгівлі. Швидке поширення e-commerce, цифрових платформ і маркетплейсів трансформує канали збуту, зменшує бар'єри входу на міжнародні ринки та посилює роль малих і середніх підприємств у міжнародній торгівлі.

Поряд із глобалізацією посилюються процеси регіоналізації: формуються регіональні торговельні блоки, зростає значення преференційних торговельних угод,

Рис. 5. Ключові тенденції трансформаційних змін в структурі міжнародної торгівлі

Джерело: сформовано авторами

а світова торгівля дедалі більше поділяється на економічні та політичні «кластери».

Відбувається трансформація глобальних ланцюгів створення вартості.

Компанії диверсифікують постачання, скорочують надмірну залежність від окремих країн, застосовують стратегії nearshoring, friendshoring та reshoring, що змінює географічну структуру міжнародної торгівлі.

Зростає роль країн Азії, Африки та Латинської Америки у світових торговельних потоках, тоді як частка традиційних центрів (ЄС, США) у деяких сегментах поступово зменшується. Це свідчить про зміщення центрів світової торгівлі.

Посилюється використання технічних стандартів, екологічних вимог, санітарних і фітосанітарних заходів, що змінює структуру торгівлі та ускладнює доступ до окремих ринків, спостерігається зростання протекціонізму та нетарифних обмежень.

Не можна недооцінювати «зелену» трансформацію міжнародної торгівлі. Перехід до низьковуглецевої економіки впливає на попит і пропозицію товарів, стимулює торгівлю екологічними технологіями, відновлюваною енергетикою та «зеленими» продуктами.

Активно зростає роль геополітичних факторів: санкції, торговельні війни та конфлікти дедалі сильніше визначають напрями та структуру міжнародних торговельних потоків, витісняючи чисто економічну логіку.

Набуло подальшої актуалізації посилення значення економічної безпеки держав. Держави дедалі частіше формують торговельну політику з урахуванням стратегічних інтересів, критичних ресурсів і технологій, що відображається у зміні структури імпорту та експорту.

Визначені тенденції свідчать про те, що сучасна міжнародна торгівля переходить від класичної моделі глобалізації до більш складної, багатовимірної та фрагментованої структури, де економічні, технологічні та політичні чинники тісно переплітаються.

Отже, трансформаційні зміни, що відбуваються в світовій економіці, здійснюють свій активний вплив і на розвиток міжнародної торгівлі.

Висновки. Таким чином, сучасна міжнародна торгівля перебуває у стані глибоких структурних змін, спричинених розвитком технологій, зміною глобального економічного середовища та посиленням геополітичних ризиків. Традиційні моделі світової торгівлі поступово трансформуються, що зумовлює необхідність аналізу нових тенденцій і закономірностей її розвитку. Трансформаційні зміни в структурі міжнародної торгівлі є комплексним процесом, який охоплює товарні, географічні та інституційні аспекти. Їх дослідження має важливе практичне значення для формування ефективної торговельної політики та адаптації національних економік до сучасних глобальних викликів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Місяць Т.В. Трансформаційні процеси у світовій економіці та їхній вплив на ефективність торговельно-економічного співробітництва України з ЄС. *Наукові праці НДФІ*. 2011. Вип. 4. С. 39–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2011_4_6

2. Грущинська Н. Метаморфози глобального світового середовища в сучасних умовах. *Економіка та суспільство.* 2023. № 51. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-7

3. Трансформаційні процеси економічної системи в умовах сучасних викликів: монографія / За заг. редакцією В.І. Гринчуцького. Тернопіль : Крок, 2014. 544 с.

4. Структурні трансформації у світовій економіці: виклики для України. Аналітична доповідь. В. Сіденко (керівник проекту) та ін. Київ: Заповіт, 2017. 182 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2017_svit_ecovom_Annotation.pdf

5. Чуніхіна Т., Корж М., Краснощок В. Міжнародна торгівля в умовах глобальних трансформацій. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право.* 2024. № 2. С. 30–52. DOI: https://doi.org/10.31617/3.2024(133)02

6. Іщук Ю.А., Орєхова Т.В. Трансформаційні процеси на міжнародних товарних ринках під впливом викликів сучасної міжнародної торговельної політики: монографія. Вінниця : ТВОРИ 2022. 212 с.

7. Ковбатюк М.В., Ковбатюк Г.О. Порівняльний аналіз технологічної структури експорту різних країн світу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. Вип. 31. Херсон: ВД «Гельветика», 2020. С. 47–53. DOI: https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-31-8

8. Ковбатюк М.В., Ковбатюк Г.О., Шкляр В.В., Пєтухов А.С. Аналіз сучасного стану зовнішньоторговельних відносин України за видами торговельних потоків. Науковий журнал *"ECONOMIC SYNERGY"*. 2024. Випуск 2 (12). С. 85–104. DOI: https://doi.org/10.53920/ES-2024-2-6

9. Ковбатюк М.В., Шкляр В.В., Ковбатюк Г.О., Пєтухов А.С. Сучасні тренди та тенденції розвитку міжнародної торгівлі. *Бізнес Інформ.* 2025. № 4. С. 33–42. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-33-42

10. Official website of the United Nations Conference on Trade and Development. URL: https://unctadstat.unctad.org.

11. Official website of the World Trade Organization (WTO). URL: https://www.wto.org/.

REFERENCES

1. Misiats T.V. (2011) Transformatsiini protsesy u svitovii ekonomitsi ta yikhnii vplyv na efektyvnist torhovelno-ekonomichnoho spivrobitnytstva Ukrainy z YeS. [Transformational processes in the global economy and their impact on the effectiveness of trade and economic cooperation between Ukraine and the EU]. *Naukovi pratsi NDFI*. Vyp. 4., pp. 39-49. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2011_4_6 (in Ukrainian)

2. Hpushchynska N. (2023) Metamorfozy hlobalnoho svitovoho seredovyshcha v suchasnykh umovakh. [Metamorphoses of the global environment in modern conditions]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (51). DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-7 (in Ukrainian)

3. Hrynchutskoho V.I. (2014) Transformatsiini protsesy ekonomichnoi systemy v umovakh suchasnykh vyklykiv: monohrafiia [Transformational processes of the economic system in the context of modern challenges: monograph]. / Za zah. redaktsiieiu V.I. Hrynchutskoho. Ternopil: Krok. (in Ukrainian)

4. Sidenko V. (2017) Strukturni transformatsii u svitovii ekonomitsi: vyklyky dlia Ukrainy [Structural transformations in the global economy: challenges for Ukraine]. Analitychna dopovid. V. Sidenko (kerivnyk proektu) ta in. Kyiv: Zapovit, 182 p. Available at: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2017_svit_ecovom_Annotation.pdf (in Ukrainian)

5. Chunikhina T., Korzh M., Krasnoshchok V. (2024) Mizhnarodna torhivlia v umovakh hlobalnykh transformatsii. [International trade in the conditions of global transformations]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*. № 2, pp. 30–52. DOI: https://doi.org/10.31617/3.2024(133)02 (in Ukrainian)

6. Ishchuk Yu.A., Oriekhova T.V. (2022) Transformatsiini protsesy na mizhnarodnykh tovarnykh rynkakh pid vplyvom vyklykiv suchasnoi mizhnarodnoi torhovelnoi polityky: monohrafiia. [Transformational processes in international commodity markets under the influence of contemporary international trade policy challenges: monograph]. Vinnytsia : TVORY. (in Ukrainian)

7. Kovbatiuk M.V., Kovbatiuk H.O. (2020) Porivnialnyi analiz tekhnolohichnoi struktury eksportu riznykh krain svitu. [Comparative analysis of the technological structure of exports in different countries around the world]. *Naukovy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu: Seriia "Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo"*. Vyp. 31, pp. 47–53. DOI: https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-31-8 (in Ukrainian)

8. Kovbatiuk M.V., Kovbatiuk H.O., Shkliar V.V., Pietukhov A.S. (2024) Analiz suchasnoho stanu zovnishnotorhovelnykh vidnosyn Ukrainy za vydamy torhovelnykh potokiv. [Analysis of the current state of Ukraine's foreign trade relations by type of trade flows]. *Naukovyi zhurnal "ECONOMIC SYNERGY"*, vypusk 2 (12), pp. 85–104. DOI: https://doi.org/10.53920/ES-2024-2-6 (in Ukrainian)

9. Kovbatiuk M.V., Shkliar V.V., Kovbatiuk H.O., Pietukhov A.S. (2025) Suchasni trendy ta tendentsii rozvytku mizhnarodnoi torhivli. [Current trends and tendencies in the development of international trade]. *Biznes Inform*, № 4, pp. 33–42. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-33-42. (in Ukrainian)

10. Official website of the United Nations Conference on Trade and Development. Available at: https://unctadstat.unctad.org (accessed January 3, 2026).

11. Official website of the World Trade Organization (WTO). Available at: https://www.wto.org/ (accessed January 3, 2026).

Дата надходження статті: 12.01.2026
Дата прийняття статті: 02.02.2026
Дата публікації статті: 27.02.2026